

ДО

Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 51-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

10. 56
01

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията, приложена към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

Приложения:

1. Мотиви към законопроекта.
2. Оценка на въздействието.

ВНОСИТЕЛИ:

1. ~~Кирин Петков~~
2. Асен Василев
3. Николай Димков
4. Стою Стоев
5. Лена Вуцковска
6. Венко Себрушев
7. Петър Кочев

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ИЗБОРНИЯ КОДЕКС

(Обн. - ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 05.03.2014 г.; изм., бр. 35, 53 и 98 от 2014 г.; изм., бр. 79 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 39, 57, 85 и 97 от 2016 г.; изм., бр. 20 и 85 от 2017 г.; изм., бр. 94 и 102 от 2018 г.; изм. бр. 17, 21, 29, 34, 60 и 61 от 2019 г.; изм. бр. 88 и 107 от 2020 г.; изм. бр. 36 и бр. 37 от 07.05.2021 г. с Решение № 5 от 27.04.2021 г. на КС на РБ по к. д. № 13 / 2019 г.; изм., бр. 58 от 2021 г. с Решение № 9 от 02.07.2021 г. на КС на РБ по к.д. № 9/2021 г.; изм., бр. 15 и 104 от 2022 г., изм., бр. 104 от 2023 г., изм. бр.85 от 2024 г.)

§ 1. В чл.46, ал.4 след думите “президента на републиката” се добавят думите “в едномесечен срок от конституирането на всяко Народно събрание и”.

§ 2. Чл.51, ал.1 се изменя така:

“(1) Мандатът на членовете на комисията е до встъпване в длъжност на новите членове, назначени съгласно чл.46, ал.4.”

§ 3. В чл. 57, ал. 1, се правят следните изменения:

1. Създава се т.29а със следния текст:

“29а. определя условията и реда за гласуване чрез използване на оптични устройства за сканиране;”

2. В т. 34 думите “с подвижна избирателна кутия” се заличават.

§ 4. Създава се нов чл. 208а:

Начин на гласуване

чл. 208а. (1) Избирателят може да гласува в избирателната секция с хартиена бюлетина.

(2) След произвеждане на гласуването с хартиена бюлетина, избирателя я пуска през оптично устройство за сканиране в избирателната кутия.

§ 5. В чл. 209, ал.3 думите “увеличен с 10 на сто” и запетайката преди тях се заличават.

§ 6. Чл. 210 се изменя така:

“Чл.210. Избирателните кутии, в които се пускат хартиените бюлетини, са с достатъчен обем да поберат бюлетините на всички избиратели в избирателната секция и са снабдени с оптично устройство за сканиране на входа. Избирателните кутии се запечатват с хартиени ленти, подпечатани с печата на секционната избирателна комисия и подписани от присъстващите членове на комисията, така че да няма достъп до пуснатите в тях бюлетини.”

§ 7. Чл.211 се изменя така:

„Чл. 211 (1) Оптичното устройство за сканиране по чл.210 се състои от сканиращо устройство и печатащо устройство.

(2) Оптично устройство за сканиране отговаря на следните изисквания:

1. осигурява лесен достъп за подаване на хартиената бюлетина за сканиране, включително и за избиратели с увредено зрение или други физически затруднения;

2. гарантира тайната на гласуването;

3. не допуска манипулиране на отчитането на гласовете;

4. осигурява възможност за лесно управление на потребителския софтуер;

5. гарантира, че всеки избирател подава само един глас за всеки вид избор и че всеки глас се съхранява и преброява само един път;

6. осигурява максимална надеждност срещу външни, нерегламентирани влияния по време на изборния процес;

7. поддържа електронен дневник за работата си;

8. гарантира лесна поддръжка и техническо обслужване;

9. позволява одит и проверка от страна на упълномощени органи;

10. не позволява отчитане на недействителен глас;

11. оптичното устройство за сканиране разпечатва протокол на секционната избирателна комисия след приключване на изборния ден, като записва данните от гласуването и електронния дневник на записващо техническо устройство.

(3) Централната избирателна комисия определя техническите изисквания към оптични устройства за сканиране, с които се отчитат гласовете от хартиените бюлетини."

(4) Оптичните устройства за сканиране и отчитане на гласовете от хартиените бюлетини и техните операционни системи са държавна собственост, която се придобива и управлява от Централната избирателна комисия. Централната избирателна комисия закупува устройствата или възлага изработването на такива устройства, както и придобива права върху техните операционни системи или възлага разработването на операционни системи по такъв начин, че държавата да разполага с неограничени по време, място и обхват права за тяхното ползване."

§ 8. В чл. 212 се правят следните изменения:

1. в ал.4 думите "бюлетина от машинно гласуване" се заменят с "контролна разписка"

2. в ал.5 думите "за образуването на които са подадени по-малко от 300 заявления по чл. 16, ал. 1 или" се заличават.

§ 9. В чл. 213, ал. 1 се изменя по следния начин:

“Машинното гласуване и гласуването с хартиени бюлетини се осъществява с помощта на електронни средства.”

§ 10. В чл. 213а се правят следните изменения:

1. В ал. 1, ал. 2 и ал. 5 след думите “технически устройства за машинно гласуване” се добавя и текста “и оптични устройства за сканиране и отчитане на гласовете от хартиените бюлетини”.

§ 11. В чл. 213б, в ал. 1 след думите “електронната система за машинно гласуване” се добавя и текстът “и оптични устройства за сканиране и отчитане на гласовете от хартиените бюлетини”.

§ 12. В чл. 213в в ал. 1 след думите “определени с решение на Централната избирателна комисия” се добавя и текстът “при съобразяване на техническите спецификации относно хартията на производителя на машините за машинно гласуване”.

§ 13. В чл. 214, ал.2 накрая се добавят думите “и обработката на данните от него”.

§ 14. В чл. 263 се правят следните изменения:

1. Създава се ал.5 със следния текст:

„(5) При идентифицирането на избирателите в избирателните секции се използват устройства за сканиране на документи за самоличност, които автоматично въвеждат данните в електронен списък на избирателите.“

2. Създава се ал.6 със следния текст:

„(6) Електронният списък на избирателите се синхронизира в реално време, за да се предотврати повторно гласуване.“

§ 15. В чл. 265 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 6 се изменя така:

„(6) След повторното подпечатване на бюлетината избирателят я пуска през оптичното устройство за сканиране в избирателната кутия. При правилно попълнена бюлетина, оптичното устройство отпечатва разписка и удостоверява със звуков сигнал успешното гласуване.“

2. Създава се нова алинея 7:

„(7) При неправилно попълнена бюлетина оптичното устройство издава звуков сигнал, с който уведомява за неправилното попълване и връща бюлетината. Избирателят сгъва бюлетината и я предава на секционната избирателна комисия, която извършва действията по чл. 267 ал. 2 от този кодекс и дава на избирателя нова бюлетина, подпечатана с един печат. След гласуването се извършват действията по ал. 6., а в графата “Забележки” на избирателния списък се отбелязва, че избирателят е гласувал повторно.“

3. Създава се нова алинея 8:

„(8) Избирателят пуска разписката по ал. 6 в специална кутия, полага подпис в избирателния списък, получава обратно документите си, включително удостоверението по чл. 263, ал. 1, изречение второ или ал. 2, и напуска помещението.“

§ 16. В чл. 268 се правят следните изменения:

1. В ал.4 думата “бюлетина” се заменя с думите “контролна разписка”, а думите “подпечатва се с печата на комисията на гърба” и запетайката преди тях се заличават;
2. В ал.5 думата “бюлетината” се заменя с думите “контролната разписка”

§ 17. В чл. 269 сегашния текст става ал.1 и се създава ал.2 , със следния текст:

“(2) В случаите, когато поради възникнали непреодолими външни обстоятелства гласуването с хартиена бюлетина през оптично устройство за сканиране се окаже невъзможно, секционната избирателна комисия уведомява незабавно районната избирателна комисия и Централната избирателна комисия. Районната избирателна комисия е длъжна да осигури в най-кратък срок заместващо устройство”

§ 18. Заглавието на раздел VIII се изменя така:

“Действия след края на изборния ден”

§ 19. Заглавието на чл. 270 се отменя и ал.2 се изменя така:

“(2) Неизползваните и сгрешените бюлетини се преброяват, опаковат се поотделно и се запечатват с хартиена лента. Контролните разписки от машинното гласуване и от оптичното устройство за сканиране се опаковат и се запечатват с хартиена лента. Отрязъците с номерата от бюлетините се опаковат и се запечатват с хартиена лента. Хартиената лента се подпечатва с печата на комисията и се подписва от членове на комисията. ”

§ 20. Чл. 271. се изменя така:

“Чл. 271. (1) След приключване на гласуването секционната избирателна комисия отчита резултатите от машинното гласуване в избирателната секция чрез отпечатване на протокол от устройството за машинно гласуване при спазване на разпоредбите на този раздел по ред, определен от Централната избирателна комисия по чл. 57, ал. 1, т. 29.

(2) След приключване на гласуването секционната избирателна комисия отчита резултатите от гласуване с хартиени бюлетини в избирателната секция чрез отпечатване на протокол от оптичното устройство за сканиране при спазване на разпоредбите на този раздел по ред, определен от Централната избирателна комисия по чл. 57, ал. 1, т. 29а.

(3) При правилно установяване на резултатите от гласуването броят на гласувалите избиратели трябва да е равен на броя на потвърдените гласове от машинното гласуване и от оптичното устройство за сканиране, които гласове да са равни на броя на отпечатаните контролни разписки. В случай на несъответствие, секционната избирателна комисия прави повторна проверка и съставя протокол, в който отразява несъответствието и причините за това.”

(4) В Секционни изборителни комисии, определени чрез жребий от Централната Изборителна комиссия, се извършва ръчно преброяване на хартиените бюлетини и разписките от машинното гласуване. Броят на секциите, в които ще се извършва това преброяване, се определя от Централната Изборителна Комисия за всеки отделен вид избори.

§ 21. В чл. 272, изречение първо думите „При отваряне на изборителните кутии и при установяване на резултатите от гласуването в” се заменят с „По време на действията на секционните изборителни комисии след обявяване на изборния ден за приключил”.

§ 22. В чл. 273 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

“Чл. 273. (1) Секционната изборителна комиссия съставя протокол.”

2. Алинея 3 се отменя.”

§ 23. В чл. 275 се правят следните изменения:

1. В наименованието думите “преди отваряне на изборителната кутия” се заличават.

2. В ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

а) Основният текст се изменя така:

“Чл. 275. (1) В протокола на секционната изборителна комиссия последователно се вписват:”

б) Създават се т. 17-19:

“17. броят на потвърдените гласове от машинното гласуване;

18. броят на потвърдените гласове от оптичното устройство за гласуване;

19. броят на подадените заявления, възражения, жалби и взетите по тях решения;

3. В ал. 2 числото “14” се заменя с “19”.

4. Създава се ал. 3:

“(3) Протоколът от машинното гласуване и протоколът от оптичното устройство за гласуване се прилагат към протокола по ал. 1 и са неразделна част от него.”

§ 24. Чл. 276 се отменя.

§ 25. Чл. 277 се отменя.

§ 26. В чл. 278, ал.6 думите “и бюлетините от машинно гласуване” се заличават.

§ 27. Чл. 279 се отменя.

§ 28. Чл. 280 се отменя.

§ 29. Чл. 281 се отменя.

§ 30. Чл. 282 се отменя.

§ 31. Чл. 283 се отменя.

§ 32. Чл. 284 се отменя.

§ 33. В Чл. 285 се правят следните изменения:

1. В заглавието думите “записващото техническо устройство” се заменят с думата “записващите технически устройства”.
2. В ал.1 след думите “машинното гласуване” се добавят думите “и записващото устройство от оптичното устройство за сканиране”.

§ 34. Създава се чл. 288:

“Чл. 288. (1) Членовете на секционната избирателна комисия по чл. 285, ал. 1 проследяват прехвърлянето на данните от записващите технически устройства от машинното гласуване и от оптичното устройство за гласуване в изчислителния пункт на районната избирателна комисия.

(2) Данните от записващите технически устройства се сверяват с данните от протокола от машинното гласуване и от протокола от оптичното устройство за сканиране, неразделна част от протокола на секционната избирателна комисия.”

§ 35. В чл. 288а след думите “секционните избирателни комисии” се добавят думите “и прехвърляне на данните от записващите технически устройства”.

§ 36. В чл. 289, в ал. 1 думите “на секционните избирателни комисии” се заменят с думите “от машинното гласуване и от оптичните устройства за сканиране”.

§ 37. В чл. 301 се правят следните допълнения:

1. В ал.1 думите “на секционните избирателни комисии от страната и сканираните екземпляри от протоколите на секционните избирателни комисии извън страната” се заменят с думите “данните от машинното гласуване и от оптичните устройства за сканиране”;
2. В ал.2 навсякъде думите “от протоколите на секционните избирателни комисии” се заличават;

§ 38. В чл. 328 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 6 се изменя така:

„(6) След повторното подпечатване на бюлетината избирателят я пуска през оптичното устройство за сканиране в избирателната кутия. При правилно попълнена бюлетина, оптичното устройство отпечатва разписка и удостоверява със звуков сигнал успешното гласуване.”

2. Създава се нова алинея 7:

„(7) При неправилно попълнена бюлетина оптичното устройство издава звуков сигнал, с който уведомява за неправилното попълване и връща бюлетината. Избирателят стъва бюлетината и я предава на секционната избирателна комисия, която отбелязва върху бюлетината надпис „унищожена” и дава на избирателя нова бюлетина, подпечатана с един печат. След гласуването се извършват действията по ал. 6.”

3. Създава се нова алинея 8:

„(8) Избирателят пуска разписката по ал. 6 в специална кутия, полага подпис в избирателния списък, получава обратно документите си, включително удостоверението по чл. 263, ал. 1, изречение второ или ал. 2, и напуска помещението.“

4. Сегашните ал.7 и 8, стават съответно ал.9 и 10.

§ 39. Чл. 333 се отменя.

§ 40. Чл. 334 се отменя.

§ 41. Чл. 335 се отменя.

§ 42. Чл. 336 се отменя.

§ 43. В чл. 339 думите “секционните избирателни комисии” се заменят с думите “от машинното гласуване и от оптичните устройства за сканиране”.

§ 44. В Чл. 341 думите “протоколите на секционните избирателни комисии” се заменят с думите “данните от машинното гласуване и от оптичните устройства за сканиране”

§ 45. Чл. 346 се изменя така:

“Чл.346. За създаване на базата данни се прилагат правилата на чл.301.”

§ 46. В заглавието на чл.379 думите “преди отваряне на избирателната кутия” се заличават.

§ 47. Чл. 382 се изменя така:

“Чл.382. За отчитане резултатите от гласуването се прилагат разпоредбите на чл.339.”

§ 48. Чл. 390 се изменя така:

“Чл.390. За създаване на базата данни се прилагат правилата на чл.301.”

§ 49. В чл. 427 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 7 се изменя така:

„(7) След повторното подпечатване на бюлетината избирателят я пуска през оптичното устройство за сканиране в избирателната кутия. При правилно попълнена бюлетина, оптичното устройство отпечатва разписка и удостоверява със звуков сигнал успешното гласуване.“

2. Създава се нова алинея 8:

„(8) При неправилно попълнена бюлетина оптичното устройство издава звуков сигнал, с който уведомява за неправилното попълване и връща бюлетината. Избирателят сгъва бюлетината и я предава на секционната избирателна комисия, която отбелязва върху бюлетината надпис „унищожена“ и дава на избирателя нова бюлетина, подпечатана с един печат. След гласуването се извършват действията по ал. 6.“

3. Създава се нова алинея 9:

„(9) Избирателят пуска разписката по ал. 6 в специална кутия, полага подпис в избирателния списък, получава обратно документите си, включително удостоверението по чл. 263, ал. 1, изречение второ или ал. 2, и напуска помещението.“

4. Сегашните ал. 8 и 9, стават съответно ал.10 и 11.

§ 50. Заглавието на раздел VIII се изменя така:

“Действия след края на изборния ден”

§ 51. Заглавието на чл. 429 се отменя и ал.2 се изменя така:

“(2) Неизползваните и сгрешените бюлетини се преброяват, опаковат се поотделно и се запечатват се с хартиена лента. Контролните разписки от машинното гласуване и от оптичното устройство за сканиране се опаковат и се запечатват с хартиена лента. Отрязъците с номерата от бюлетините се опаковат и се запечатват с хартиена лента. Хартиената лента се подпечатва с печата на комисията и се подписва от членове на комисията.”

§ 52. Чл. 430 се изменя така:

“Чл. 430. (1) След приключване на гласуването секционната избирателна комисия отчита резултатите от машинното гласуване в избирателната секция чрез отпечатване на протокол от устройството за машинно гласуване при спазване на разпоредбите на този раздел по ред, определен от Централната избирателна комисия по чл. 57, ал. 1, т. 29.

(2) След приключване на гласуването секционната избирателна комисия отчита резултатите от гласуване с хартиени бюлетини в избирателната секция чрез отпечатване на протокол от оптичното устройство за сканиране при спазване на разпоредбите на този раздел по ред, определен от Централната избирателна комисия по чл. 57, ал. 1, т. 29а.

(3) При правилно установяване на резултатите от гласуването броят на гласувалите избиратели трябва да е равен на броя на потвърдените гласове от машинното гласуване и от оптичното устройство за сканиране, които гласове да са равни на броя на отпечатаните контролни разписки. В случай на несъответствие, секционната избирателна комисия прави повторна проверка и съставя протокол, в който отразява несъответствието и причините за това.”

§ 53. В чл. 431, изречение първо думите „При отваряне на избирателните кутии и при установяване на резултатите от гласуването в” се заменят с „При действията на секционните избирателни комисии след обявяване на изборния ден за приключил”.

§ 54. Чл. 432 се отменя.

§ 55. Чл. 433 се отменя.

§ 56. В чл. 434 се правят следните изменения:

1. В наименованието думите “преди отваряне на избирателната кутия” се заменят с “на секционната избирателна комисия”.
2. В ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

а) Основният текст се изменя така:

“Чл. 434. (1) В протокола на секционната избирателна комисия последователно се вписват:”

б) Създават се т. 16-18:

“16. броят на потвърдените гласове от машинното гласуване;

17. броят на потвърдените гласове от оптичното устройство за гласуване;

18. броят на подадените заявления, възражения, жалби и взетите по тях решения;

в) В ал. 2 числото “14” се заменя с “18”.

г) Създава се ал. 3:

“(3) Протоколът от машинното гласуване и протоколът от оптичното устройство за гласуване се прилагат към протокола по ал. 1 и са неразделна част от него.”

§ 57. Чл. 435 се отменя.

§ 58. Чл. 436 се отменя.

§ 59. В чл. 437 думите “и бюлетини от машинно гласуване” се заличават навсякъде в текста.

§ 60. Чл. 438 се отменя.

§ 61. Чл. 439 се отменя.

§ 62. Чл. 440 се отменя.

§ 63. Чл. 441 се отменя.

§ 64. В чл.442 след думите “подписаните протоколи” се добавят думите “от машинното гласуване и от оптичното сканиращо устройство”.

§ 65. В чл.444 се правят следните изменения:

1. В заглавието думите “записващото техническо устройство” се заменят с думата “записващите технически устройства”.
2. В ал.1 след думите “машинното гласуване” се добавят думите “и записващото устройство от оптичното устройство за сканиране”.

§ 66. Чл. 446 се изменя така:

“Чл. 446. (1) Членовете на секционната избирателна комисия по чл. 444, ал. 1 проследяват прехвърлянето на данните от записващите технически устройства от машинното гласуване и от оптичното устройство за сканиране в изчислителния пункт на общинската избирателна комисия.

(2) Данните от записващите технически устройства се сверяват с данните от протоколите от машинното гласуване и от оптичните устройства за сканиране, неразделна част от протоколите на секционната избирателна комисия.”

§ 67. В чл. 446а след думите “секционните избирателни комисии” се добавят думите “и прехвърляне на данните от записващите технически устройства”.

§ 68. В чл. 447 думите “на секционните избирателни комисии” се заменят “от машинното гласуване и от оптичните устройства за сканиране”.

§ 69. В Чл. 450, ал.1, т.7 се отменя;

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в Държавен вестник, с изключение на §5; 6; 14; 15; 17; 20 относно ал. 2, 3 и 4 на чл. 271; 21-25; 27-33; 38-42; 46; 49; 52 относно ал. 2 и 3 от чл. 430; 53-58; 60-65; 68 и 69, които влизат в сила 12 месеца след обнародването на този закон.

§ 2. (1) В срок до 1 година от влизане в сила на този закон Централната избирателна комисия придобива необходимия брой оптични устройства за сканиране на хартиени бюлетини.

(2) В срок до 1 година от влизане в сила на този закон Централната избирателна комисия придобива необходимия брой устройства за сканиране на лични карти и създава електронната система по чл. 263, ал.6.

(3) До влизането в сила на параграфи §5; 6; 14; 15; 17; 20 относно ал. 2, 3 и 4 на чл. 271; 21-25; 27-33; 38-42; 46; 49; 52 относно ал. 2 и 3 от чл.4 30; 53-58; 60-65; 68 и 69, гласуването в секциите, в които съгласно този Кодекс се произвежда машинно гласуване, се извършва единствено посредством машинно гласуване, като чл. 206 не се прилага.

Законът е приет от 51-ото Народно събрание на 2025 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ВНОСИТЕЛИ:

1. Ивчо Петков
2. Асн Василев
3. Николай Демин
4. Стою Стоев
5. Лен Бурчев
6. Венко Сабунчев
7. Иво Кочев

МОТИВИ КЪМ ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ИЗБОРНИЯ КОДЕКС

Изборният процес трябва да създава доверие и увереност в гражданите за безпристрастност и коректност при отчитането и обявяването на крайния резултат.

През годините и особено на последните предсрочни избори за народни представители, проведени на 27 октомври 2024 г., се натрупаха много сериозни съмнения за манипулации, нарушения и грешки при отчитане на вота от Секционните избирателни комисии (СИК). Така се създават условия за силно ерозиране на доверието в изборите и понижаване на мотивацията на гражданите за участие в тях, което подкопава и устоите на демократичния модел на управление в България.

Особена тревожност будят данните за неспазването на процедурите при отчитане на резултата, количеството на недействителните гласове, множеството грешки и злоупотреби при броенето на хартиените и машините бюлетини, предизвикали подаването на жалби до Конституционния съд за оспорване на изборните резултати на последните предсрочни парламентарни избори.

Причините за това са:

- недобре обучени членове на СИК с голямо текучество на членовете до началото на изборния ден, които извършват преброяването на бюлетините;
- условията, при които работят комисиите – преброяване и отчитане на резултат след 14-часов работен ден и умората, която се натрупва;
- допускане на човешки грешки при извършване на самото преброяване и сумиране на множество числа в протоколите;
- липса на машинен протокол, отчитащ гласовете от гласуването с машини, което налага ръчно броене на бюлетините от машинното гласуване;
- неправилно отчитане на недействителните гласове;
- злоупотреба при “превръщане” на действителни гласове в недействителни от членове на комисиите, в резултат на което на места “партията” на недействителните бюлетини се превръща в първа или втора политическа сила на няколко поредни избори;
- злонамерена намеса и манипулиране на резултатите в СИК;
- корумпирани членове на СИК и цели купени комисии.

В голяма степен гореописаните проблеми са резултат от “осакатяването” на Изборния кодекс, извършено в рамките на едно среднощно заседание на правна комисия в 48-ото Народно събрание, когато политическото мнозинство към онзи момент в нарушение на всякакви процедурни правила и принципи на един дъх отмени ключови промени в изборното законодателство, които доказано ограничаваха част от изборните злоупотреби и нарочното инвалидиране на действителни бюлетини.

Адресирането на изброените проблеми изисква въвеждане на механизми и гаранции за ограничаване на възможностите за допускане на грешки и извършване на злоупотреби при отчитане на изборния резултат. Такива механизми и гаранции създава ограничаването на човешкия фактор при отчитането на изборните резултати и използването на съвременни технически средства, които предоставят и надеждна техническа защита на вота на избирателите срещу външни неправомерни въздействия, включително върху самите технически устройства. Възстановяването на възможността за пълноценно гласуване с машини, които не функционират само като принтери, и отчитането на резултатите за подадените гласове съгласно машинния протокол, е стъпка към възстановяване на прозрачността и надеждността на изборния процес. В същото време, въпреки липсата на каквито и да е доказателства за злоупотреби с вота на избирателите при машинното гласуване, отчитаме общественото недоверие, което бе създадено към машинното гласуване в резултат на недобросъвестното политическо поведение на мнозинството от политическите партии в България. Поради тази и други причини една част от българските граждани продължават да предпочитат да гласуват с хартиени бюлетини.

С настоящия законопроект се предлага преброяването на подадените гласове чрез хартиена бюлетина или с машина да се отчита посредством надеждни технически устройства. При гласуването с машини се възстановяват разпоредбите относно отчитане на подадените гласове и отразяването им в разпечатан протокол от машината, като успоредно с това машината разпечатва контролни разписки. При гласуване с хартиена бюлетина се въвежда сканиране и отчитане на подадени глас на хартия чрез специално оптично устройство, което ще позволи на момента да се извършва и проверка за неправилното попълване на хартиената бюлетина, като дава възможност на избирателя да поправи грешката си и по този начин да бъде отчетен всеки подаден глас.

СИК няма да извършват преброяване нито на хартиените бюлетини, нито на т.н. бюлетини от машинно гласуване. Преброяването ще се осъществява от оптичните

устройства за сканиране и от електронната машина за гласуване, като така се избягва човешката грешка или незаконно манипулиране на изборния резултат. Протоколите от оптичните устройства за сканиране и от електронната машина за гласуване ще се разпечатват веднага след края на изборния ден и прикрепят към протокола на секционната избирателна комисия, което ще спести много време и труд на членовете на комисията и ще гарантира точността на отчетените данни, без броене на ръка, подготвяне на чернови и многократно поправяне на грешки в протокола на комисията.

Обобщаването на данните за гласуване с хартиена бюлетина и машинно се извършва от РИК /ОИК, като се обработват представените от СИК протоколи от машините за гласуване и от оптичните устройства за сканиране на хартиените бюлетини и се извличат данните от записващите технически устройства. В същото време, като допълнителна гаранция и като средство за повишаване на доверието в изборния процес, ЦИК се предвижда правомощие на ЦИК да определи чрез жребий СИК, в който да се извърши и ръчно броене на контролните разписки и подадените хартиени бюлетини.

Въвеждането на предвидените с настоящия законопроект допълнителни технически гаранции при отчитането на изборните резултати предполагат осигуряването на съответните технически устройства при спазване на процедурите по Закона за обществените поръчки. Ето защо със законопроекта се предлага отлагане на влизането в сила на съответните разпоредби, свързани с въвеждането на оптично сканиращо устройство на хартиените бюлетини и на сканиращи устройства на документи за самоличност до 1 година. В преходния период до осигуряването на тези устройства се предлага в секциите с над 300 души да се гласува единствено с машини, какъвто бе режимът преди промените, извършени от 48-ото Народно събрание.

Законопроектът предвижда и две други важни промени.

На първо място промяна на мандата на членовете на ЦИК, която да отчита променената политическа представителност на гражданите във всяко новоизбрано Народно събрание.

Втората важна промяна, която цели избягване на грешно или манипулативно отразяване на гласувалите в списъка на имащите право на глас, е предложението ни за въвеждане на сканиращи устройства на документа за самоличност на избирателя и

електронна система за отразяване в списъка, която се актуализира в реално време и не позволява повторното гласуване на друго място.

Считаме че предложените разпоредби гарантират правилното отразяване на изборните резултати и намаляват възможността за грешки и злоупотреби, като по този начин повишават доверието в изборния процес.

ВНОСИТЕЛИ:

1. Кирил Петков
2. Асир Василев
3. Николай Димитров
4. Стою Стоев
5. Янз Борисовски
6. Венко Сабунчиев
7. Ивко Кочев

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ИЗБОРНИЯ КОДЕКС

1. Основания за законодателната инициатива

Законопроектът има за цел да създаде максимални гаранции за коректното гласуване и отчитане на изборните резултати и по този начин да повиши доверието на обществото в изборния процес, като се предвижда връщането на машинното отчитане на резултата при машинното гласуване, чрез разпечатване на машинен протокол от системата на специализираните устройства за гласуване и проверка за валидност и отчитане на резултата, чрез разпечатване на протокол от оптични устройства за сканиране на хартиени бюлетини, както и осъвременяване състава на ЦИК и пресичане на възможността за грешно или манипулативно отразяване на гласувалите избиратели, чрез въвеждане на скенери на документи за самоличност.

2. Заинтересовани групи

Представителите на изборната администрация;

Представителите на политическите партии и неправителствения сектор, ангажиран с честността и прозрачността на провеждането на избори;

Всички български граждани.

3. Анализ на разходи и ползи

Необходими са финансови средства за закупуване/изработване на оптични устройства за сканиране и скенери за документи за самоличност, но необходимите разходи от направените предложения се явяват незначителни с оглед обществения интерес.

4. Административна тежест и структурни промени

С приемането на законопроекта не се предвижда сливане или закриване на административни структури.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Не се предвижда.

6. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната.

Не се очакват негативни въздействия на предложението върху балансираното демографско развитие, включително върху темповете на намаляване на броя на населението, динамиката на миграционните потоци и ограничаването на броя на емигриращите българи.

ВНОСИТЕЛИ:

1. Кирил Петков
2. Ани Василев
3. Нисохаи Даниел
4. Стою Стаев
5. Леня Борисов
6. Венко Сабунтев
7. Илгар Колев